

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/archiw/archiwalia/archiwalia-centrala/31652,Baza-poligraficzna-w-latach-osiemdziesiatych.html>
03.03.2026, 11:21

Baza poligraficzna w latach osiemdziesiątych

Na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych dużym problemem dla aparatu bezpieczeństwa był rozwój bazy poligraficznej podziemia, a co z tym się wiąże zwiększania nakładu oraz poszerzania się katalogu prasy i literatury bezdebitowej.

Służba Bezpieczeństwa Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Radomiu, podobnie jak i inne jednostki w kraju, starała się, z różnymi efektami, przeciwdziałać kolportażowi nielegalnej bibuły na terenie województwa radomskiego. Ogromne zagrożenie dla ogranów bezpieczeństwa musiał wywołać fakt posiadania powielacza i jego wykorzystywania przez działaczy Komitetu Samoobrony Chłopskiej Ziemi Grójeckiej z ks. Czesławem Sadłowskim na czele, skoro w jego likwidację zaangażowani byli funkcjonariusze trzech wydziałów operacyjnych SB KWMO w Radomiu (III, IV, III "A"). Celem zlikwidowania bazy poligraficznej znajdującej się w kościele w Zbroszy Dużej opracowany został plan kombinacji operacyjnej z dnia 29.01.1980 r. (Kombinacją operacyjną, zgodnie z instrukcją o pracy operacyjnej SB stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 006/70 Ministra Spraw Wewnętrznych z 01.02.1970 r., jest zespół planowych przedsięwzięć wzajemnie ze sobą powiązanych i podporządkowanych jednolitej koncepcji dla osiągnięcia założonego celu, np.: wprowadzenia do sprawy tajnego współpracownika, uzyskania dowodu przestępczej działalności, zatrzymania osoby podejrzanej).

Plan ten został opracowany przez funkcjonariuszy sekcji IX Wydziału III KWMO w Radomiu podporucznika Lucjana Kaczora i podporucznika Andrzeja Olszówkę oraz został odręcznie uzupełniony i zatwierdzony przez naczelnika tegoż wydziału podpułkownika Kazimierza Śledzia.

Można przypuszczać, że z uwagi na charakter sprawy oraz użyte siły i środki musiał być również konsultowany i zaaprobowany przez Kierownictwo KWMO w Radomiu i MSW w Warszawie.

Notatka sporządzona w dniu 01.02.1980 r. przez podporucznika Andrzeja Olszówkę miała na celu "legalizację" wyników przeprowadzonej kombinacji operacyjnej. Spełniała fizyczne cechy notatki, która mogła stać się początkiem ewentualnej sprawy karnej przeciwko ks. Czesławowi Sadłowskiemu (brak cech niejawnych, brak numeru wydziału operacyjnego).

Dokumenty pochodzą z jednostki archiwalnej o sygnaturze IPN BU 0285/369 t. 4.

oprac. Marcin Krzysztofik